
Gustík Smutník a strašidelný trezor

Gustík shlížel na Emu z balkonu v patře. Nezdálo se, že by se bál nebo působil ustaraně. Spíš vypadal překvapeně, že Emu vidí.

Převlékl se do jiného černého obleku s černou kravatou. Ema okamžitě poznala, že není stejný, jako měl na pikniku, protože ten si zapatlal šťávou z melounu. Tenhle neměl na klopách fleky a vypadal jako právě přinesený z čistírny. (Tím pádem se naskýkala otázka, kdo Gustíkovi pere, jenže Ema zrovna teď neměla čas se na to zeptat.)

Přistihla se, že jí Gustíkův klid a nevzrušené chování lezou na nervy. „Copak jsi neslyšel, co jsem říkala? Pronásleduje mě zmrzlinář!“

„Och,“ podivil se Gustík. „Neříkala jsi, že tě *pronásleduje*,“ namítl. „Pouze jsi hlásila, že je *tady*. V tom je značný rozdíl.“

Někdy by na Gustíka nejradši zadupala. Ten kluk je ale natvrdlý! „*Budeš mě chytat za slovo, anebo mi pomůžeš?*“

„Pomůžu ti,“ rozhodl se kamarád. „Sejdeme se na konci purpurového schodiště. Je tamhle!“

Ve velkém salonu byl tucet schodišť včetně takových, která úplně opomíjela první patro a vedla někam výš. Našla se tu schodiště dřevěná rozvrzaná, ale i úzká a točitá. Dokonce i taková, kterým chyběly stupně, včetně jednoho vedoucího někam nahoru, které mělo jen každý šestý schod, a proto hrozil bolestivý pád do přízemí každému, kdo by mezeru mezi prkny nedokázal přeskočit. Purpurové schodiště patřilo k těm přepychovějším. Zdobilo je vyřezávané zábradlí a plyšový běhoun. V přízemí se rozšiřovalo, jako by vstřícně otvíralo náruč každému, kdo se rozhodl po něm vydat. Ema se k němu rozběhla. Schody brala po třech. Srdce jí tlouklo. Nahoře se ohlédla a propadla zoufalství. Do salonu se totiž vkočoval Októbr. Pusu měl dokořán a šlehalo z ní černé jazyky.

Gustík už na Emu čekal. Málem ho porazila, když se mu samou vděčností vrhla kolem krku. Jako vždycky ho svým počínáním zaskočila. Nechápal, proč to dělá, a nevěděl, jestli jí má objetí oplatit. Pohlédl jí přes rameno na nezvaného hosta a prohlásil: „Ten nevypadá jako zmrzlinář. Spíš jako požírač stínů.“

„Jezdí se zmrzlinářskou dodávkou.“

„Už chápu, proč se ho bojíš. Bylo by hloupé, aby tě honil obyčejný starý zmrzlinář.“

Ema se neubránila dojmů, že Gustíkovi uniká to podstatné. „Nevadilo by ti, kdybychom si diskuzi nechali na později a teď radši zdrhli?“

„Vůbec ne,“ přikývl kamarád. „Tudy.“

Přeběhli celý balkon v prvním patře. Velký salon měli po pravé ruce, vlevo se táhla řada očíslovaných dveří. Ema si nemohla nevšimnout, že se od sebe v mnohém liší. Některé byly z leštěného mahagonu a daly se směle označit za umělecké kousky, jiné připomínaly hladké kovové desky. Ani čísla na nich nedávala žádný smysl. Na bílých dveřích například stálo: MÍSTNOST 237, na staromódních zelených, hned vedle, zase: MÍSTNOST 101 a na moderních, jasně červených, zase: MÍSTNOST 3X2(9YZ)4A.

Nebyl čas lámat si s tím hlavu, protože prázdný velký salon se začal plnit zlověstnými černými jazyky, které vystřelovaly Októbrovi z úst. Některé se dostaly skoro na úroveň prvního patra a hrozilo, že Emu a Gustík dostihnou.

Špičky těchhle jazyků se začínaly objevovat mezi šprušlemi zábradlí. Vtom se Gustík zastavil přede dveřmi, na nichž bylo napsáno: MÍSTNOST 1. Drobnou rukou stiskl kliku vykládanou drahokamy. „Tudy!“ zavelel.

Nemusel Emu dvakrát pobízet. Ale protože v domě Smutníkových už dříve byla, věděla, že se za zdejšími dveřmi ukrývá řada podivností, jako je Galerie nepovedených soch, anebo tu dokonce hrozí nebezpečí jako v Superobývacím pokoji. Nejděsivější je sklep, kde zeje bezedná jáma, která je vstupní branou do Temné země. A proto když kamaráda následovala do místnosti tak tmavé, že se nedalo říct, co v ní je, musela se obrnit proti tomu, co ji možná čeká – ať už je to cokoliv.

Ukázalo se, že je to jen skříň s dalšími dveřmi na protější straně.

Gustík je otevřel a odvedl Emu do další skříně, která vedla do další skříně a ta vedla zase do další.

Ema cítila, že se vzdálenost mezi nimi a Októbrem zvětšuje, protože vlezlý chlad, který padoucha obklopoval, začal slábnout. Ale po projití devá-

tými nebo desátými dveřmi se dostavilo podráždění. „Očekávám nějaké vysvětlení.“

„Čeho?“ nechápal Gustík. Odvedl ji do další tmavé komůrky s totožnými dveřmi na opačné straně.

„Proč sis ze všech možností vybral zrovna dveře, které vedou sem?“

O další skříň a dveře později Gustík odpověděl: „Proč? Co je na tom špatného?“

„A co je na tom *správného*?“

„No,“ ošil se Gustík a vlezl do další skříň. „Tohle místo se hodí, když tě pronásledují příšery. Vždycky je dobré postavit mezi sebe a příšeru nějaké dveře. Ale dvojce jsou ještě lepší. Nebo troje. Ovšem nejlepší je mít takových dveří pět set. Když jsem kdysi dávno prchal před Kradačem lidí, postavil jsem mezi nás čtyři nebo pět tisíc dveří. Nepřestal jsem, dokud se nezačal vztekat a já neuslyšel daleko za sebou, že pronásledování vzdává. Vždycky se unavil dřív než já.“

„Bohužel jsi byl v prcháni před ním tak dobrý,“ podotkla jízlivě Ema, „že tě ani nenapadlo něco s ním udělat.“

Gustík musel přiznat, že je to pravda.

Provedl Emu dalšími patnácti nebo šestnácti dveřmi.

„Jak dlouho to ještě potrvá?“ ošívala se.

Kluk otevřel další dveře v řadě. „Myslím, že bychom tudy mohli prchat věčně. Vždycky jsem toho nechal, když jsem dostal hlad, ale bylo mi řečeno, že kdybych si vzal s sebou pořádné zásoby, mohl bych prolézat skříň neomezeně dlouho.“

Ema si neuměla představit nic zbytečnějšího. „Co kdyby sis sbalil proviant na měsíc? Nebo na rok?“

„Přece víš, co znamená slovo *věčně*. Nebo snad ne?“

O dalších patnáct nebo šestnáct dveří později Ema usoudila, že musí přitvrdit a přinutit Gustíka, aby vymyslel něco účinnějšího. „Není tu nějaké jiné bezpečné místo, kam bychom se mohli schovat na tak dlouho, abychom stáčili probrat, co je potřeba udělat?“

„Nikde se nesmíme moc zdržovat,“ varoval ji Gustík. „Ty stínové jazyky nasály tvoji vůni a hravě by nás vystopovaly, kdybychom někde zůstali déle stát.“

„Jestli honem nepřijdeme na to, jak se z téhle šlamastyky dostat, tak nám rychle dojdou síly, a naše prcháni bude k ničemu.“

Gustík ji překvapil tím, že se výjimečně nehádal. „Dobře.“

Příští kliku stiskl nahoru, místo dolů, a ocitli se v jasně osvětlené kulaté místnosti s vysokým stropem. Stěnu lemovaly držáky s planoucími pochodněmi. Ema tu napočítala na dvacet dveří. Na každých bylo ručně napsáno: NEVSTUPOVAT! NEBEZPEČÍ BOLESTIVÉ SMRTI! TOHO, KDO SEM VEJDE, ČEKÁ KRUTÝ OSUD! JESTLI TOHLE VAROVÁNÍ VEZME TE NA LEHKOU VÁHU, BUDETE ODSOUZENI K VĚČNÉMU JEČENÍ A STIHNE VÁS TREST HORŠÍ NEŽ SMRT! TAHLE VÝSTRAHA PATŘÍ TOBĚ!

Při své poslední návštěvě Smutníkova domu Ema viděla tolik děsivých věcí, že jí z představy věcí mnohem horších začal běhat mráz po zádech. „Kde to jsme?“

„Tohle je Místnost volby strašlivých osudů,“ odpověděl Gustík. „Líbí se ti?“

Ema zjistila, že nevidí žádný rozdíl mezi dveřmi, kterými právě přišli, a těmi ostatními. „Ujde. Vlastně je o hodně lepší než skříně.“

„Neřekla jsi, že chceš něco lepšího,“ připomněl jí kamarád. „Mluvila jsi o místě, kde bychom se mohli v klidu rozhodnout, co si dál počneme.“

Promnula si čelo. „A jakmile se rozhodneme, co si dál počneme, nezbude nám, než odejít jedněmi z těchhle dveří?“

„Jistě,“ přikývl Gustík.

„Ale ty nápisy...“

„Líbí se ti? Sám jsem je vymyslel, když jsem byl malý.“

Ema se zahleděla na křivá písmena. Dál působila hrozivě a nic se na tom nezměnilo, ani když se Gustík přiznal k jejich autorství. Možná proto, že všechna vypadala jako napsaná čerstvou krví, která z nich stékala a odkapávala. Ale třeba za to mohla jen neumělá dětská ruka. „Takže místnosti za těmi nápisy nejsou nebezpečné?“

„Všechny ne. Jedny nebo dvoje dveře vedou na ošemetná místa, ale za těmi zbylými nic nehrozí. Jenom se do nich musíme trefit.“

V Emě vzklíčilo nepříjemné podezření. „A ty mi chceš říct, že si nepamatuješ, které to jsou.“

Gustík se zatvářil rozpačitě. „Správně.“

„Proč jsi varování nenapsal jen na ty nebezpečné?“

„Asi by to byl dobrý nápad,“ povzdechl si, „ale ten den jsem se zrovna nudil a po dvou nápisích jsem nedokázal přestat.“

Ema si založila ruce a věnovala kamarádovi ten nejpřísnější pohled, na který se zmožila, což ho tak rozhodilo, že sklopil zrak ke svým botám.

„Gustíku?“

„No?“

„Pamatuješ, jak jsem ti řekla, že je váš dům hloupý?“

„Ano.“

„Takže váš dům je hloupý. A kvůli tomu, co jsi tehdy udělal, působí ještě hloupěji.“

„Já vím,“ povzdechl si. „Pokaždé když jsem tady, tak bych si nakopal.“

Ema se pomalu otáčela v kruzích a snažila se odhadnout, které dveře slibují bezpečí, a za kterými se skrývá osud horší než smrt. „Jak si teď máme vybrat dveře a nepřijít přitom o život?“

„Není třeba,“ odpověděl Gustík. „Aspoň dokud nebudeme *muset*.“

„Copak si nemusíme vybrat *hned*?“

„Jenom si vybrat *chceme*. Je to trochu složitější, ale jak jsem pochopil, Místnost volby strašlivých osudů tě vždycky nechá rozhodnout, jestli se bezhlavě vrhneš do některých dveří, protože *chceš* – a netrpělivost tě může hravě dostat do potíží – anebo odejdeš až v okamžiku, kdy *musíš*. V takovém případě si téměř s určitostí vybereš dveře, které tě zavedou tam, kde bys měla být.“

„Takže když odtud odejdeme předčasně,“ shrnula Ema jeho výklad, „nejspíš padneme do náruče lidožravému obrovi, ale když počkáme, dokud jeden z nás nebude nutně potřebovat na záchod, pak nás ty dveře k němu zavedou.“

„Vidíš?“ zaradoval se Gustík. „Takže to nakonec není tak složité.“

Při rozhovorech s Gustíkem si Ema někdy přála mít po ruce šlehačkový dort, který by mu mohla připlácnout na obličej. „Až na to, že v téhle nepříjemné situaci bychom se nemuseli nikdy ocitnout, kdyby ve vašem domě nebylo tolik dveří vedoucích ke krutému osudu!“

Gustík se zarazil. „Chceš tím říct, že ve vašem domě nejsou?“

Pro Emu to nebyla první připomínka toho, že Gustík nikdy nebyl za plotem černé zahrady, zato patřila k těm nejprotivnějším. „Samozřejmě že ne! Gustíku, v našem domě je všehovšudy deset dveří, pokud počítám i ty od skříně, a všechny vedou na stejná místa bez ohledu na to, jak dlouho čekáš, než je otevřeš. A za žádnými ti nehrozí strašlivý osud.“

„Skutečně?“ užasl Gustík. „Ani za těmi vchodovými?“

Ema se chystala odpovědět: *Samozřejmě že ne*, ale pak pusu zase sklapla. Gustík má totiž pravdu. Vchodové dveře jsou na celém světě, má je každý. Někdy jimi projde a čeká ho obyčejný den, jindy jsou vstupní branou k netušené tragédii, ale nikdy se nedá předpovědět, co vás za nimi čeká. Člověk jimi musí zkrátka projít a doufat v to nejlepší.

Třeba se dům Smutníkových od těch ostatních zase tolik neliší. Třeba dává smysl, i když jiný. Bláznivý, stále se měnící, který může chápat jenom někdo jako Gustík, protože tu strávil spoustu času.

Maličko se uklidnila. „Jak dlouho budeme muset čekat?“

„Nemám ponětí,“ přiznal. „Možná několik minut, ale může to být i několik dní. Třeba věčně. Když mě sem jeden ze stínů přivedl poprvé, ležela na podlaze kostra. Myslím, že patřila někomu, kdo promeškal svou šanci a nikdy nesebral dost odvahy vyzkoušet některé z dveří.“

Ema se zachvěla. „Jsem ráda, že jsi ji uklidil.“

„Já taky,“ přikývl úplně vážně Gustík. „Nebyla jediná, kterou jsem v tomhle domě našel, ale měla dvě lebky, což působilo kapku děsivě.“

Dívka se nemohla rozhodnout, jestli se má na dvojhlavou kostru blíž vyptávat, ale pak usoudila, že radši ne. Smutníkův dům už je zkrátka takový: plný podivných míst a temných tajemství. Vzbuzuje tolik otázek, že Ema musí některé věci nechávat bez povšimnutí, aby měla dost prostoru a energie vypořádat se s tím, co musí zrovna řešit.

Mimoděk se objala. Lámala si hlavu, co asi dělá Karolína a tatínek. Doufala, že se ji nepokoušejí zachránit. Podívala se na Gustíka a zjistila, že zírá na její nohy. „Co je?“

Právě si toho všiml. „Chybí ti stín.“